

KOSTEL SV. PETRA A PAVLA

V jižní části olomouckého Předhradí stával kostel sv. Petra a Pavla. Nejstarší zmínka o kostele se váže k významné události z roku 1063, kdy bylo u kostela sv. Petra obnoveno moravské biskupství.

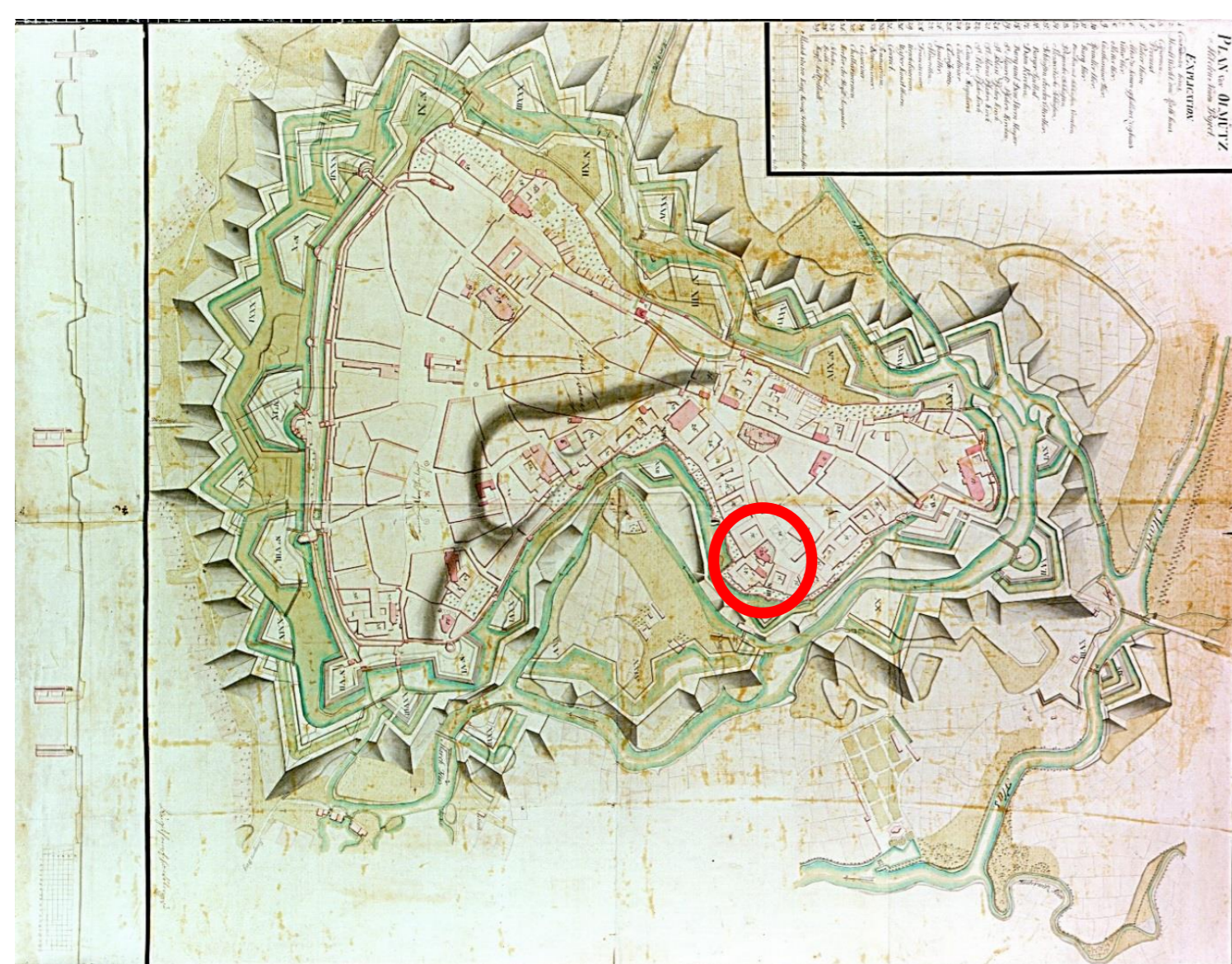
Jako sídelní kostel biskupů sloužil kostel sv. Petra až do roku 1141, kdy biskup Jindřich Zdík přenesl své sídlo k nově vybudovanému kostelu sv. Václava. Při potvrzení tohoto kroku o deset let dříve označil Jindřich Zdík kostel sv. Petra jako „matku kostelů olomoucké provincie“. Při kostele sv. Petra dožili čtyři kanovníci olomoucké kapituly.

Po nějakou dobu písemné prameny mlčí, další zpráva je až z roku 1207, kdy biskup Robert uvažoval o návratu biskupství ke sv. Petru. K tomu nedošlo, ale při kostele sv. Petra založil biskup Robert ženský klášter řehole sv. Augustina (před rokem 1213). Až do 70. let 13. století je tento klášter nazýván „u sv. Petra“, přičemž už ve 20. letech se uvádí i zasvěcení kostela sv. Petru a Pavlovi.

K roku 1272 je poprvé zmiňován kostel sv. Jakuba, a klášter je označován podle tohoto chrámu. Nejpozději v této době byl kostel sv. Petra farní.

Zobrazení kostela sv. Petra na vedutě Olomouce z roku 1593 od Jana Willenberga.

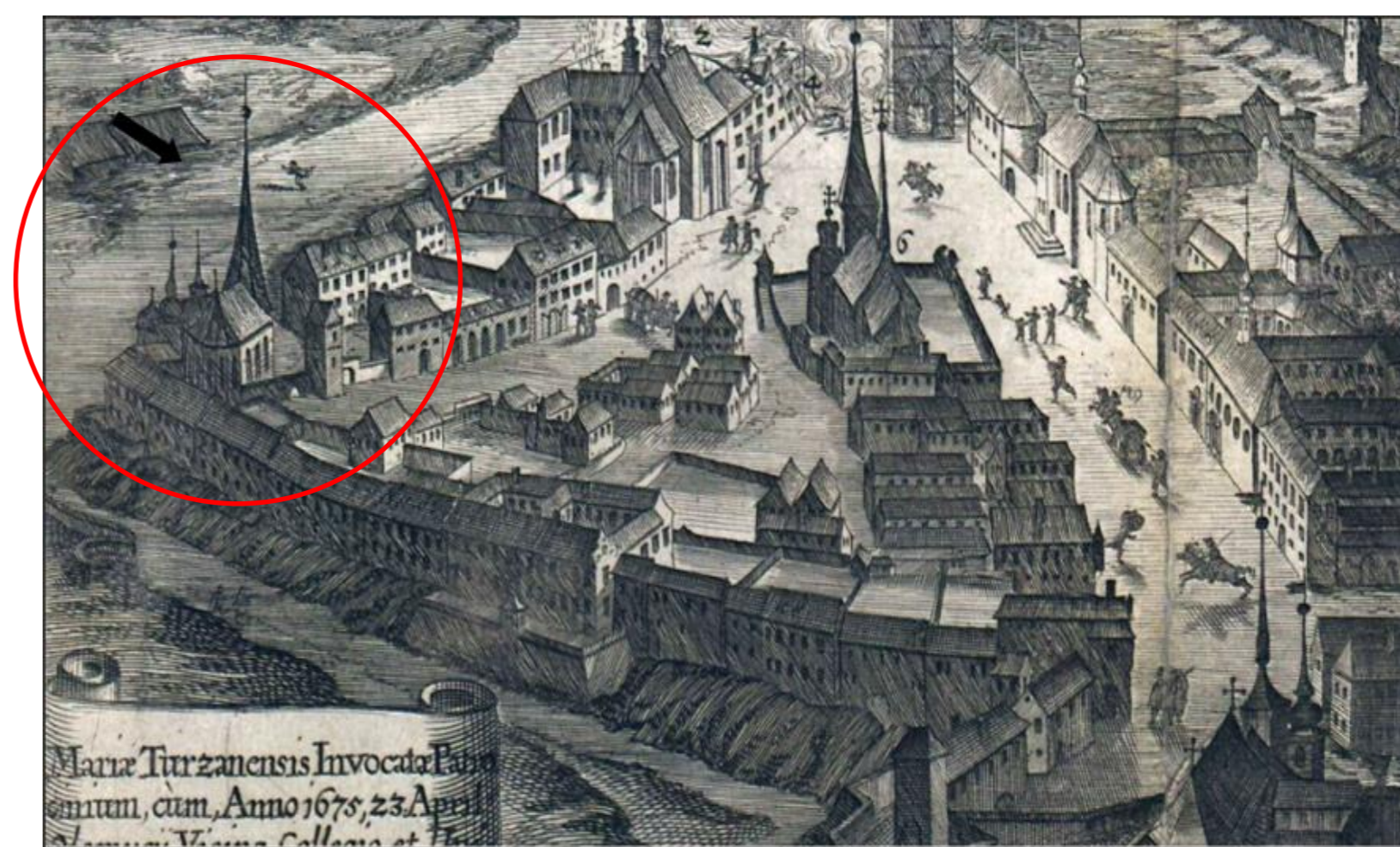

1742

Mezi lety 1400 až 1455 jsou zaznamenávány četné nadace k oltářům v kostele sv. Petra (oltáře Navštívení Panny Marie; sv. Kateřiny; Svatého Kříže; Božího Těla; Nanebevzetí a Zvěstování Panny Marie a Těla Kristova, sv. Martina, Svaté Trojice, sv. Jakuba Většího).

Roku 1455 postihl kostel požár, další pak roku 1541.

Roku 1785 je kostel sv. Petra a Pavla odsvěcen a o sedm let později, 1792, zbořen. Důsledkem byla také reorganizace městských far – fara od sv. Petra byla přenesena k sv. Václavu, kam byl také převeden svatopetrský farní obvod. Nový hřbitov byl zřízen před Hradskou branou v blízkosti hostince Na Špici.

Výřez z grafické univerzitní teze Mathiase Schmidta z roku 1676, znázorňující požár Nové brány 23. 4. 1675; mědiryt. Převzato z: Záhorka, J. – Čevorová, J. 2014: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Standardní stavebněhistorický průzkum.

Podle dochovaných zobrazení gotického chrámu se jednalo o podélnou orientovanou stavbu s opěrnými pilíři, s polygonálně uzavřeným presbytářem. Při západním průčelí byla situována věž. Ta byla v 80. letech 17. století zbořena a na severní straně kostela byla přistavěna věž nová.

Klášter augustiniánek u kostela sv. Jakuba se nacházel jižně od kostela sv. Petra. Po rozkvětu a četných nadacích během 14. a 15. století je od počátku 16. stol. patrný hospodářský úpadek kláštera, který postupně ztrácí majetek zástavami a prodeji.

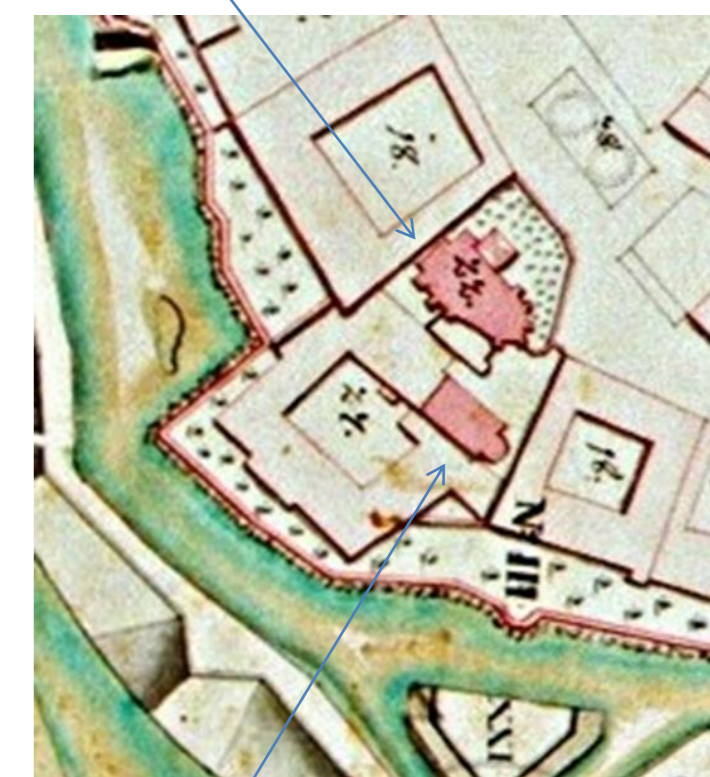
Roku 1524 byl klášter biskupem Stanislavem I. Thurzem zrušen a zůstal neobývaný, po počátečních sporech biskupa s Janem z Pernštejna je po roce 1527 uváděn klášterní majetek jako biskupský.

1567 získali zchátralé klášterní budovy náhradou za svůj původní konvent minoritů, kteří zde působili až do zrušení kláštera roku 1875.

Od roku 1787 sloužil objekt bývalého kláštera jako c. k. filiální zaopatřovací ústav, kostel sv. Jakuba byl využíván chirurgickým ústavem (zemská nemocnice a zemská porodnice) až do roku 1896, kdy se nemocnice přestěhovala na Novou Ulici. Areál odkoupilo město Olomouc, v roce 1901 až 1902 proběhla demolice budov a výstavba Elisabethina (všeobecná dívčí veřejná a měšťanská škola spojená s učitelským vzdělávacím ústavem a dívčím pensionátem), po roce 1918 nazývaného Komenium.

Od roku 1946 sídlí v budovách Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci.

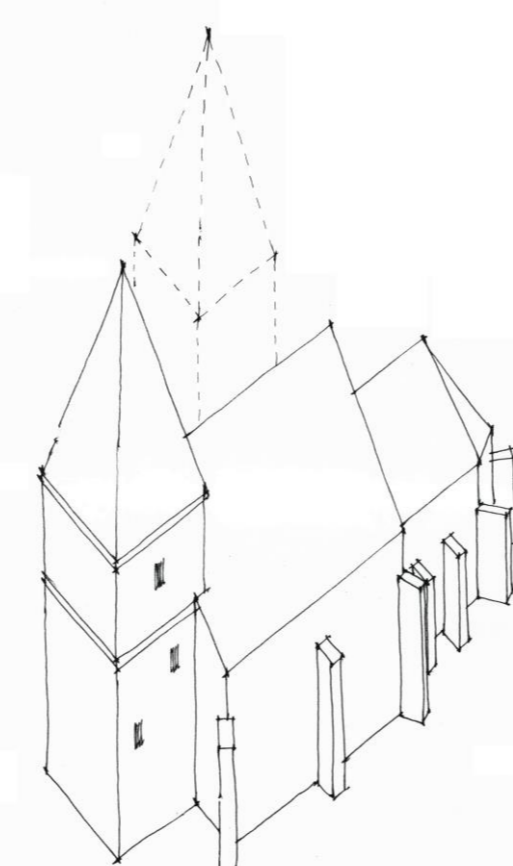
Sv. Petr a Pavel

Sv. Jakub

Pohled na budovu někdejšího kostela sv. Jakuba před rokem 1900, kdy sloužil jako nemocnice; H. Schleich; převzato z: Záhorka, J. – Čevorová, J. 2014: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Standardní stavebněhistorický průzkum.

Jedna z možných podob gotického kostela sv. Petra a Pavla. Čárkovaně severní věž ze 17. století. Návrh Akad. Ing. Arch. Jan Velek

Konec 40. let 18. století.